

1. Een 'verdwaald' gebed?

Als ik boodschappen aan het doen ben in de supermarkt, dan kan me daar soms heel erg over verbazen: ik sta bijvoorbeeld voor een schap met blikgroenten – worteltjes, erwten, rode kool – en dan staat daar opeens een potje appelstroop. Hoe komt dat daar? Heeft iemand opeens bedacht, misschien wel bij de appelmoes: 'Wacht, ik hoef toch géén appelstroop?'

Dat potje appelstroop hoort daar niet, het is een zwerfsteen. En zo op het eerste gezicht zou je dat ook kunnen denken van vers 18. Dat lijkt ook een zwerfsteen. Zo'n zinnetje dat er helemaal niet in past, in dit hoofdstuk, Genesis 49. Want het zijn allemaal uitspraken van de oude vader Jakob over zijn zonen, twaalf zonen die de stamvaders zullen worden van de twaalf stammen van Israël. Jakob weet dat hij binnenkort zal gaan sterven. Daarom laat hij al zijn zonen bij zich roepen en hij heeft voor ieder een eigen zegen. Ja, zo staat het er, in vers 28: 'Hij zegende hen, elk met een eigen zegen.' Maar niet al die uitspraken zijn positief. Sommige uitspraken lijken nauwelijks nog een zegen, bijna een vloek.

In ieder geval is het profetie. Jakob krijgt hier goddelijk inzicht. Hij kijkt in de toekomst, en hij ziet in beelden wat die twaalf stammen in de toekomst voor een rol zullen vervullen. In de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst zitten heel wat woordspelingen. Bijvoorbeeld: de naam 'Issaschar' betekent: 'arbeider, dagloner'. In de profetie over

Issaschar komt dat terug (vers 14 en 15): 'Issaschar is een ezel met sterke beenderen, die tussen twee lasten ligt. Toen hij de rust zag, dat die goed was, en het land, dat het lieflijk was, boog hij zijn schouders om te dragen en verrichtte hij slaafse herendienst.' Of de uitspraak over Gad: 'Gad, een bende zal hem aanvallen', dat klinkt zó in het Hebreeuws: 'Gad gedoed jegoedennu'. Met die naam 'Gad' wordt gespeeld.

En dan staat er, midden tussen al die zegeningen, die profetieën, plotseling dat éne zinnetje, vers 18: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HERE!' Het lijkt echt verdwaald, zomaar tussen al die zegenspreuken. Het staat ook niet in het midden, dat had ook nog gekund: eerst zes zegenspreuken, dan dit zinnetje, en dan weer zes. Nee, er zijn zeven zegenspreuken geweest, er komen er nog vijf, en dan opeens, daar tussendoor, deze uitroep. Het is eigenlijk een gebed, een soort schietgebedje: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HERE!'

2. Nee, het is een gebed vanuit de nood

Je gaat er iets meer van begrijpen als je op je laat inwerken wat Jakob eigenlijk allemaal zegt. Want in die zegenspreuken proef je heel veel verdriet. De oudste drie zonen van Jakob hebben hun vader alle drie op een vreselijke manier teleurgesteld en te schande gemaakt. Ruben heeft het bed gedeeld met een bijvrouw van zijn vader, met Bilha, het staat in hoofdstuk 35. Dat was een vorm van incest, en het greep diep in. Ruben krijgt dus ook níét de zegen van de eerstgeborene, van de oudste zoon.

Maar ook de twee volgende zonen krijgen níét de zegen van de eerstgeborene. Simeon en Levi, ze hebben samen een hele stad uitgemoord, de stad Sichem, als wraak omdat de prins van Sichem hun zus Dina had verkracht. Dat was ook verschrikkelijk, maar een hele stad uitmoorden gaat wel alle perken te buiten. Door die moordpartij ontstond er veel vijandschap tegen Jakob bij de bevolking van het land.

Pas bij de vierde zoon, Juda, kan Jakob een échte zegen uitspreken. Vers 8: 'Juda, jij bent het, jou zullen je broers loven!'

Juda wordt door Jakob vergeleken met een leeuw, en hij zegt dan in vers 10: 'De scepter (de koningsstaf) zal van Juda niet wijken en evenmin de heersersstaf van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Hem zullen de volken gehoorzamen.' Over die naam Silo is heel wat te doen geweest, het blijft een wat onduidelijke naam. Maar de meeste uitleggers zijn het er wel over eens: met deze Silo wordt de Messias bedoeld, de Redder die God zal brengen om op aarde een nieuwe toekomst te geven.

Zo gaat Jakob verder, hij spreekt profetieën uit over Zebulon, over Issaschar en Dan. In die profetieën gaat het ook over zwaar werk, over 'slaafse herendienst' die Issaschar moet verrichten. En het gaat over strijd, de stam van Dan zal strijd voeren.

En als je dat zo op je laat inwerken, dan ga je het steeds beter begrijpen, die verzuchting van Jakob: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HERE!' Want het leven is niet makkelijk. Het wás al niet makkelijk, en in de toekomst zal het ook zéker niet makkelijk worden. Het leven is vaak vol moeite, vol verdriet en zorg en pijn. Maar je ziet als het ware in gedachten de handen van de oude aartsvader omhoog gaan, als hij denkt aan al dat lijden en al die pijn: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HERE!'

3. Jakob kijkt uit naar de Messias!

De grote vraag is natuurlijk: wat heeft hij nou bedoeld met dat gebed, met die uitroep? Waar wachtte hij nou precies op, die oude Israël (want God had hem die naam gegeven, als nieuwe naam: Jakob werd Israël)? Je zou kunnen denken: hij wachtte op zijn dood. En dat hij, na zijn dood, bij God zou mogen komen, in Gods heerlijkheid, in de hemel. Dat kan heel goed, het kan heel goed meespelen. En toch... toch zijn bijna alle uitleggers ervan overtuigd dat Jakob hier méér bedoelt: niet alleen zijn eigen, persoonlijke heerlijke toekomst. Nee, hij kijkt veel breder. Zijn eigen heerlijke toekomst is ingebed in een veel groter geheel, in de redding van de wereld, de redding van de mensheid. Jakob heeft nèt hiervoor gesproken over de komst van de Messias. En die komende Messias speelt ook hier mee, in deze uitroep. In de Joodse uitleg, in de Targums, wordt het volgende gezegd: 'Dit zei onze vader Jakob: Ik wacht niet op de redding door Gideon, de zoon van Joas, dat zal een tijdelijke redding zijn. Ook wacht ik niet op de redding door Simson, de zoon van Manoah, dat zal een vergankelijke redding zijn. Maar op de redding door de Messias, de Zoon van David, (een redding die eeuwig is), die de kinderen van Israël tot Zich zal brengen, naar Zijn redding verlangt mijn ziel!'

Natuurlijk, het stáát er zo niet, in de bijbeltekst, het is Joodse uitleg, maar júíst omdat Jakob nèt over de Messias gesproken heeft, ligt het ook erg voor de hand dat hij precies dááaraan denkt, aan die redding, die eeuwige redding. De redding door de grote Verlosser die God geeft. We hebben gelezen uit de Herziene Statenvertaling: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HERE!' Maar het Hebreeuwse grondwoord voor 'zaligheid', dat wordt heel verschillend vertaald. De vertaling van 1951 van het Nederlands Bijbelgenootschap zegt 'heil': 'Op Uw heil wacht ik, HERE.' De Groot Nieuws Bijbel heeft: 'bevrijding', de Nieuwe Bijbelvertaling heeft: 'hulp', 'Op Uw hulp hoop ik, HEER.' De Willibrordvertaling heeft het woord 'redding'. Maar weet je wat ik eigenlijk het allermooiste vind? Dat is het Hebreeuwse grondwoord zelf. Want letterlijk staat er, in het origineel: 'Op Uw jesjoea wacht ik, HERE.' En dat woordje jesjoea, dat is nagenoeg hetzelfde woord als later de Hebreeuwse naam Jesjoea, de naam die in het Nieuwe Testament vertaald wordt met Jezus!

Jakob leefde ongeveer 1800 voor Christus. Hij wist natuurlijk niet dat de Messias, die 1800 jaar later geboren zou worden, de naam Jesjoea, de naam Jezus zou krijgen. Maar we hebben net gezien: het gaat hier om profetie. En Góð wist het wel! Hij legde juist dát woord op de lippen van de oude aartsvader. Juist in dit hoofdstuk, met ál die woordspelingen, is dit wel héél opmerkelijk! Opeens, tussen al die zegenspreuken door, klinkt uit de mond van Israël de naam van Jezus! 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE!' Ik vind dat zó indrukwekkend. Daaraan zie je dat de Bijbel geen mensenwerk is. Hier is de hemelse Auteur aan het werk! Vandaag, op deze Eeuwigheidszondag, mogen wij dat gebed van Israël overnemen: 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE!' 'Wij wachten op Uw Zoon,

HERE, op Jezus!' Want net als Jakob kun je toch ook nu de pijn voelen, de schrijnende pijn van deze wereld? De oorlogen, de doden, de gewonden, de vluchtelingenstromen, de polarisatie, maar ook de klimaatcrisis, de afbraak van de goede schepping, noem maar op. Als je denkt aan de toekomst, dan kun je overvallen worden, net als Jakob door zorg, misschien ook door angst. Hoe moet het verder allemaal, in ons land, en wereldwijd? Maar de oude Jakob legt ons dit gebed op de lippen: 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE!' 'Hemelse Vader, ik kijk ernaar uit, naar die dag dat alle dingen nieuw worden, die dag dat Jezus als Koning zal gaan heersen, die dag dat er vrede zal zijn, en recht, en vreugde, die dag dat U alle tranen van de ogen zult afwissen.' 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE!'

לְיִשׁוּעָתְךָ קִנִּיתִי יְהוָה.
Adonai kee-vee'tee lee'-shoo-ah-te-kha'
O LORD I do yearn for Thy salvation

4. Wat betekent het om naar Jezus uit te kijken?

Nu zou je kunnen denken: 'Is dat niet een vlucht? Een vlucht uit de realiteit? Deze wereld is zó moeilijk, weet je wat? Je sluit je gewoon af voor al die moeilijke dingen en je verlangt naar de komst van de Messias, van Jezus.' Karl Marx zei dat al. Hij zei: 'Godsdienst is de opium van het volk. Het volk heeft het moeilijk, en godsdienst is een vlucht, het geeft je even een fijn gevoel, je hoeft even niet aan al die ellende te denken.' Maar zo'n vlucht is natuurlijk wel onverantwoord. Want je wordt er passief van, je laat de boel de boel. Is dat zo? Is dat de weg die de Bijbel ons wijst? De wereld is ellendig, maar sluit je er maar voor af. En verlang maar naar de verlossing door Jezus. Is dat wat God van ons vraagt? Voor alle duidelijkheid: zeer zeker níét! Wat is de weg die God wijst in de Bijbel? Ja, inderdaad, Hij leert ons om te verlangen naar de Messias, om te verlangen naar de terugkeer van Jezus. Maar dat verlangen maakt je niet passief, dat verlangen maakt je juist actief! Het zet je in vuur en vlam! Even een voorbeeld. Op 7 december 1941 werd Amerika aangevallen door Japan, de aanval op Pearl Harbor. Daarmee werd Amerika de Tweede Wereldoorlog ingetrokken. Overal werden jonge mannen opgeroepen voor militaire dienst. En wat gebeurde er? Op de valreep gingen veel van die jonge mannen nog verlovten met hun vriendin. Trouwen, dat kon niet meer, daarvoor was de tijd te kort. Maar ze verloofden en ze beloofden aan elkaar: 'Zodra het kan, gaan we trouwen.' Als zo'n militair verlof kreeg bijvoorbeeld, dan kon dat, of als de oorlog afgelopen zou zijn. Wat gebeurde er in al die Amerikaanse families? Daar werd zo'n bruiloft al helemaal voorbereid, tot in de puntjes. Zelfs de uitnodigingen werden al gedrukt, maar de datum, die werd nog opengelaten. Want wanneer de grote dag zou zijn, dat wist niemand. En hoe ging het dan? De bruidsjurk lag klaar, voor de bruidegom was er een prachtig pak, en dan, op een dag, kwam er een telegram: 'Ik kom eraan!' Op dát moment werd de datum ingevuld op al die uitnodigingen. De bruidegom was onderweg, en

het feest kon in een mum van tijd worden voorbereid.

Als wij het meebidden met Jakob: 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE', dan worden we niet passief, maar juist heel actief. In het Nieuwe Testament wordt héél vaak gewezen op de dag van Christus, die nadert. En daar wordt ook héél veel aan verbonden. Doe het maar eens, ga maar eens met die bril op het Nieuwe Testament lezen. Wat staat er allemaal over de terugkomst van Jezus? En wat doet dat met je, als je naar Hem uitkijkt? Zal ik een paar dingen noemen? Hebreeën 10: 23-25: 'Laten wij de belijdenis van de hoop onwrikbaar vasthouden, want Hij Die het beloofd heeft, is getrouw. En laten wij op elkaar letten door elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken. Laten wij de onderlinge bijeenkomst niet nalaten, zoals het bij sommigen de gewoonte is, maar elkaar aansporen, en dat zoveel te meer als u de grote dag ziet naderen.' Dus: elkaar aanmoedigen, elkaar stimuleren, elkaar bij de les houden, elkaar meeslepen naar de kerk. En ook: samen de hoop levend houden! Paulus schrijft in de eerste brief aan de Thessalonicenzen, hoofdstuk 4, dat Jezus terugkomt, en dat we daarom niet zó verdrietig hoeven te zijn zoals mensen die geen hoop hebben. 'Want', zegt Paulus, 'als Jezus terugkomt, bij het klinken van de bazuin, dan zullen de doden opstaan en samen met ons de Heer tegemoet gaan in de lucht. Troost elkaar met deze woorden.' Zo zegt Paulus dat. In dat licht herdenken we vandaag ook onze doden. Als mensen met hoop! Dus help elkaar! Bemoedig elkaar. Troost elkaar. Maar niet alleen dát. Het gaat er ook om dat je dienend aanwezig bent in de samenleving. Jezus vertelt in Mattheüs 25 over het eindoordeel, als de mensen worden ingedeeld in twee groepen. Die groepen worden de schapen en de bokken genoemd. En waar gaat het dan om? Dan gaat het erom: heb jij de zieken bezocht? Heb jij vreemdelingen onderdak gegeven? Ben jij bij gevangenen op bezoek geweest? Heb je mensen te eten gegeven die niets hadden? Wat zegt Jezus daarmee? Hij zegt: 'In je leven nú moet je nadenken over hoe je stráks, als je voor God staat, terug zult kijken.' Oftewel: de komst van Jezus zet ons leven nú in een totaal ander licht. Wat is er eigenlijk belangrijk voor je? Een nóg luxere auto? Of hulp aan mensen die vluchten voor hun leven? Hoe zul je straks terugkijken, als God samen met jou door je leven heenloopt? Hoe zul je terugkijken als je leven als een film voorbijtrekt? Als je je richt op de terugkomst van Jezus, dan is dat niet een vlucht. Nee, je wordt juist met twee benen op de grond gezet! In dat licht ga je zien wat de goede keuzes zijn. Wat wérkelijk telt en wat onbenullig is. Of nog een voorbeeld: in datzelfde hoofdstuk, Mattheüs 25, vertelt Jezus over een werkgever die op reis gaat en die aan zijn werknemers talenten geeft. Hij zegt: 'Doe er wat goeds mee, en als ik terugkom, dan ben ik benieuwd wat je ermee gedaan hebt.' Ook door dát verhaal krijgt de komst van Jezus een nieuwe betekenis. Het gaat er niet om dat wij passief gaan zitten afwachten, het gaat erom dat wij de talenten die we gekregen hebben ook gebruiken. Hoe kun je Jezus verrassen, als Hij terugkomt? Denk aan die militair in Amerika. Zijn verloofde heeft dat ook gedacht: 'Hoe kan ik hem verrassen als hij terugkomt?' Ze haalt alles uit de kast, al haar creativiteit en haar inzet, om hem feestelijk binnen te halen.

5. De Bruidegom komt! Voed de liefde!

Weet je, één van de mooiste namen voor Jezus in de Bijbel vind ik de naam Bruidegom. Hij is de Bruidegom, en wij zijn de Bruid. Hoe eindigt de Bijbel? Met dat hartstochtelijke verlangen, Openbaring 22: 'En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! Kom, Here Jezus! Kom spoedig!' Als je nou denkt aan een Bruid en een Bruidegom, welk woord komt er dan boven? Natuurlijk: het woord liefde! Liefde! Er staat heel veel in het Nieuwe Testament over de terugkomst van Jezus, en hoe dat ons leven hier en nu moet beïnvloeden. Maar het belangrijkste is dit: de liefde. Dat je niet je eerste liefde verliest. Maar dat je de liefde koestert, de liefde voor je Bruidegom, de liefde voor Jezus. Want Hij is je Redder. Hij gaf voor jou Zijn leven. Hij had alles over voor jouw redding. Koester de liefde! Bid het mee met Jakob: 'Op Uw Jesjoea wacht ik, HERE!' en besef het tot in de toppen van je tenen: 'Wohl mir, dass ich Jesum habe', 'Wat ben ik ongelooflijk bevoorrecht, wat ben ik een zielsgelukkig mens, dat ik Jezus heb, dat Hij mijn Bruidegom is'. 'O, hoe stevig houd ik Hem vast!' Amen.